

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
(art. 21 Monumentenwet)

TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd dorps gezicht in

VOORBURG

Gemeente: Voorburg

Het beschermde dorpsgezicht omvat het op de bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, tek. nr. 107) door een stippellijn omgrensde gebied.

Het dorp Voorburg behoort tot de oudst bewoonde gebieden langs de Hollandse kust. De z.g. oude duinen, de strandwallen, die de klei- en veengebieden beschermden tegen de invloeden van de zee, waren door hun gunstige ligging - lang voordat de huidige Noordzeekust werd gevormd - zeer geschikt voor bewoning. Over de vrij smalle meest oostelijk gelegen duinstreek liep een oude heerweg. Aan de heerweg ontstond het dorp, waarvan de naam in de 9de eeuw als "Foreburg" voorkomt op de goederenlijst van de Utrechtse St. Maartenskerk. De oude kern van het dorp wordt begrensd door de Parkweg en de Vliet; aan de oostzijde sluit het park Vreugd en Rust hierop aan. De Vliet was in de 14de eeuw een belangrijke vaarroute tussen de steden Delft en Leiden en is waarschijnlijk een overblijfsel van de door de Romeinen gegraven Fossa Corbulonis. Aan dit gedeelte van de Vliet zijn ten tijde van de Republiek vele buitenhuizen gesticht, zoals de huizen "In de wereldt is veel gevaar" (1793), "Middendorp" (18de eeuw) en "Vreugd en Rust" (1704), die nu deel uitmaken van het dorpscentrum. De eigenlijke kern van het dorp wordt gevormd door de bebouwing bij de in de jaren 1966-1968 gerestaureerde Nederlands Hervormde kerk, die eertijds gewijd was aan St. Maarten. Deze bebouwing strekt zich uit langs de Herenstraat, de oude Heerweg en, langs de Kerkstraat, die ter hoogte van de Nederlands Hervormde kerk de Herenstraat verbindt met de Vliet.

Schuin tegenover de kerk, op de hoek van de Kerkstraat, staat het huis "Swaen" of "Swaenstein", Herenstraat 72. In de rijke gevel bevindt zich een gevelsteen met de datering "1632". Het werd reeds vermeld in 1512 toen het in gebruik was als herberg en logement. In 1664 besloten schout en schepenen het te bestemmen tot recht- en ambachtshuis. Als zodanig bleef "Swaenstein" in gebruik tot 1883.

Voorts vinden we in de Herenstraat enige grote panden, zoals de panden genummerd 55/55a en 101 (beide uit de 18de eeuw). Voor het overige wordt het historisch stedenbouwkundig karakter bepaald door de aaneengesloten bebouwing, doorgaans met eenvoudige woonhuizen, waarvan de parterre voor het merendeel tot winkel is verbouwd. Onder de kleine panden neemt het 17de-eeuwse huis "Vossenburg", Herenstraat 51, een belangrijke plaats in.

De Kerkstraat vormt ter hoogte van de kerk en het huis "Swaenstein" de belangrijkste verbinding van de Herenstraat met de Vliet. In die verbindingsstraat, waaraan de haven lag (in het begin van deze eeuw gedempt), zijn de structuur en het karakter van de aanliggende bebouwing zeer goed bewaard gebleven. Het 17de-eeuwse pand café "De Baars", Kerkstraat 52/54, en de aangrenzende 18de-eeuwse huizen, waaronder de nummers 48/50, 44/46, 42 en 38/40, vormen een gave gevelwand. Ook aan de overzijde liggen

Behoort bij de beschikking van de Ministers
Staatssecretaris van Cultuur, Re-
creatie en Maatschappelijk Werk en
de Minister van Volkshuisvesting
en Ruimtelijke Ordening van
22 november 1971
Afdeling: M.M.A./Mo

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
de secretaris van de Monumentenraad,

Nr.: 161.811

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
(art. 21 Monumentenwet)

TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd dorps

gezicht in

VOORBURG

Gemeente: Voorburg

behalve het eerder genoemde huis "Middendorp" (Kerkstraat 65), verscheidene goede panden, zoals nummer 59. Een bijzonder pand in het dorpsgezicht vormt voorts de Franse Kerk (1726) - een van de weinige kerkgebouwen in ons land, rechtstreeks door Franse protestantse refugiés gesticht - , gelegen aan de naar deze kerk genoemde zijstraat van de Herenstraat.

Aan de oostzijde van de oude dorpskern herinnert het park Vreugd en Rust, waarin het huis "Vreugd en Rust" is gelegen, aan de relatie die er eertijds bestond tussen de dorpskern en de vele buitenplaatsen langs de Vliet.

Door het bijzondere karakter, zowel qua ruimtelijke structuur als vanwege de vele goede panden, die in de kern worden aangetroffen, dient men de uiterste zorg te betrachten bij het treffen van stedenbouwkundige maatregelen. Zowel in het te maken stedenbouwkundige plan ex artikel 37, lid 5 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, als in de daarbij behorende voorschriften dient tot uiting te komen, dat de bebouwingsgrenzen der percelen, de hoogte van de bebouwing, de kapvormen en de gevelindeling, alsmede de toe te passen materialen en kleuren zoveel mogelijk gelijk of gelijkwaardig zullen zijn aan de huidige toestand. Voorts dient het plan, voor wat de openbare ruimte betreft, richtlijnen aan te geven ten aanzien van het bestratingmateriaal en de verlichting, alsmede de groenvoorziening, zodat ook voor deze beeldbepalende elementen garanties worden geschapen dat het historische karakter van het totaalbeeld niet zal worden verstoord. Tenslotte zij opgemerkt, dat het stedenbouwkundige plan niet tot doel moet hebben het dorpsgezicht in zijn huidige vorm te bevriezen, doch dat aan de hand van een in te stellen onderzoek, onder discipline van de hierboven aangegeven uitgangspunten, de karakteristiek zo goed mogelijk wordt recht gedaan.

Behoort bij de beschikking van de Ministers
Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en
de Minister van Volkshuisvesting
en Ruimtelijke Ordening van
Afdeling: M.M.A./Mo
Nr.: 161.811

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
de secretaris van de Monumentenraad,

